

Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi

●
th

INTERNATIONAL

Social Sciences Congress

Özet Bildiriler Kitabı

ULUSLARARASI
SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
SARAYBOSNA

VI. INTERNATIONAL
SOCIAL SCIENCES CONGRESS
BOSNIA
24-25 EKİM 2024

Kapak Tasarım: Arş.Gör. Furkan MACAN

Yayına Hazırlayanlar:

Arş.Gör. Burak SEYHAN

Arş.Gör. Elif Dilara GERGİN

Arş.Gör. Fethiye KÜÇÜK

e-ISBN: 978-605-4838-30-1

"Kitapta yer alan bölümler yazar(lar)ın kendi görüşlerini yansıtmaktadır, editör(ler) sorumlu tutulamaz."

"Kitapta yer alan bölümlerin genel kabul edilmiş bilimsel ilke ve kurallara uygun şekilde hazırlandığı yazarlar tarafından beyan edilmiştir."

Onur Kurulu

Prof.Dr. Halil İbrahim Zeybek/ Gümüşhane Üniversitesi Rektörü

Prof.Dr. Mustafa Doğan Karacoşkun / Kilis 7 Aralık Üniversitesi Rektörü

Prof.Dr. Mutlu Türkmen/ Bayburt Üniversitesi Rektörü

Prof.Dr. Fatih Yılmaz/ Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Rektörü

Prof.Dr. Ahmet Yıldırım/ Uluslararası Saraybosna Üniversitesi (IUS) Rektörü

Düzenleme Kurulu

Doç.Dr. H.Gülçin Beken/ Gümüşhane Üniversitesi (Kongre Düzenleme Kurulu Başkanı)

Prof. Ali Savaş Bülbül/ Bayburt Üniversitesi

Prof. Mehmet Ali Yıldırım/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Prof.Dr. Cihan Çakmak/ Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Prof. Rasim Koçyiğit/ Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Prof. Sedat Maden/ Bayburt Üniversitesi

Prof.Dr. M. Ruhat Yaşar/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Prof.Dr. Halil Aldemir/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Prof.Dr. Pınar Hayaloğlu/ Gümüşhane Üniversitesi

Doç.Dr. Berat Sarıkaya/ Gümüşhane Üniversitesi

Doç.Dr. Ena Kazić/ Uluslararası Saraybosna Üniversitesi

Doç.Dr. Ahmet Tüzen/ Gümüşhane Üniversitesi

Doç.Dr. İsmail Çalık/ Gümüşhane Üniversitesi

Doç.Dr. Ervin Kovačević/ Uluslararası Saraybosna Üniversitesi

Doç.Dr. Emil Knezović/ Uluslararası Saraybosna Üniversitesi

Doç.Dr. Kürşad Kara/ Bayburt Üniversitesi

Doç.Dr. Mustafa Demir/ Bayburt Üniversitesi

Doç.Dr. Serhat Dağ/ Gümüşhane Üniversitesi

Doç.Dr. Muhammed Yasin Taşkesenlioğlu/ Atatürk Üniversitesi

Doç.Dr. Oğuzhan Ekinci/ Erzurum Teknik Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Mustafa Ayyıldız/ Gümüşhane Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Ahmet Akgül/Tokat/ Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Dr.Öğr.Üyesi Erdiñç Gülcü/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Osman Benk/ Gümüşhane Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi İmren Pınar Dülğar/ Gümüşhane Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Fevziye Bekar/ Gümüşhane Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Esra Karapınar Kocağ/ Gümüşhane Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Dilek Yalçın/ Gümüşhane Üniversitesi
Öğr.Gör. Ali Genç/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Arş.Gör. Burak Seyhan/ Gümüşhane Üniversitesi

Bilim Kurulu

Prof.Dr. Ahmet Mutlu Akyüz/ Gümüşhane Üniversitesi
Prof.Dr. Ahmet Nalçacı/ Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Prof.Dr. Ahmet Yiğit/ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof.Dr. Ali Çağatay Kılınç/ Karabük Üniversitesi
Prof.Dr. Ali Rıza Sandalcılar/ Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Prof.Dr. Ali Servet Öncü/ Atatürk Üniversitesi
Prof.Dr. Ali Uzun/ Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof.Dr. Alper Veli Çam/ Gümüşhane Üniversitesi
Prof.Dr. Bayram Nazir/ Gümüşhane Üniversitesi
Prof.Dr. Bülent Şen/ Tarsus Üniversitesi
Prof.Dr. Cemalettin Kalaycı/ Karadeniz Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. Gülsüm Çalışır/ Gümüşhane Üniversitesi
Prof.Dr. Güven Delice/ Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Prof.Dr. Halil Özşavlı/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Prof.Dr. Harun Öğmüş/ Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof.Dr. Hasan Ayaydın/ Gümüşhane Üniversitesi
Prof.Dr. Hasan Özalp/ Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Prof.Dr. İskender Peker/ Gümüşhane Üniversitesi
Prof.Dr. İsmet Emre/ Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Prof.Dr. M. Fatih Kanter/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Prof.Dr. Mehmet Vural/ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Prof.Dr. Mahmut Kaya/ Harran Üniversitesi
Prof.Dr. Mehmet Temel/ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof.Dr. Nuri Baltacı/ Gümüşhane Üniversitesi
Prof.Dr. Ali Utku/ Atatürk Üniversitesi
Prof.Dr. Muhammet Hanifi Macit/ Atatürk Üniversitesi
Prof.Dr. Selami Şimşek/ Gümüşhane Üniversitesi
Prof.Dr. Seyfettin Artan/ Karadeniz Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. Yücel Bulut/ İstanbul Üniversitesi
Prof.Dr. Zülküf Kara/ Mardin Artuklu Üniversitesi
Doç.Dr. Ali Kestane/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Doç.Dr. Dilek Çil/ Trabzon Üniversitesi
Doç.Dr. Esra Asıcı/ İzmir Demokrasi Üniversitesi
Doç.Dr. Hale Kırer Silvalecuna/ Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi
Doç.Dr. Hasan Mahmut Kalkışım (Gümüşhane Üniversitesi)
Doç.Dr. Hamza Kurtkapan/ İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Doç.Dr. Hatice Kılınçer/ İstanbul Üniversitesi
Doç.Dr. İbrahim Yücedağ/ Mardin Artuklu Üniversitesi
Doç.Dr. Kadir Sancak/ Gümüşhane Üniversitesi
Doç.Dr. Muazzez Harunoğulları/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Doç.Dr. Muharrem Şahiner/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Doç.Dr. Mustafa Kınağ/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Doç.Dr. Mehmet Akif Gözitok/ Erzurum Teknik Üniversitesi
Doç.Dr. Mustafa Zuhul/ Gümüşhane Üniversitesi
Doç.Dr. Mürşit Recepoğlu/ Gümüşhane Üniversitesi
Doç.Dr. Nazlı Keyifli/ İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Doç.Dr. Orkun Çelik/ Gümüşhane Üniversitesi
Doç.Dr. Osman Taşkın/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Doç.Dr. Ömer Akkuş/ Samsun Üniversitesi
Doç.Dr. Ömer Cide/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Doç.Dr. Serdar Nerse/ Batman Üniversitesi
Doç.Dr. Serhat Kuzucu/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Doç.Dr. Serkan Acuner/ Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Doç.Dr. Sinan Erdoğan/ Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Mahsum Avcı/ Bingöl Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Zeynep Hümeysra Koç/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Seher Maşkaraoğlu/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Zeynel Amaç/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Ayşe Nur Katmer/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Tuğba Bıyıkbeyi/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Osman Ülker/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Remziye Karakum/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Faruk Bartan/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Hüseyin Kurşun/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Dr.Öğr.Üyesi Figen Yıldırım/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi
Öğr.Gör. Zeynep Büşra Korkmaz/ Kilis 7 Aralık Üniversitesi

Kongre Düzenleme Kurulu Sekreteryası

Arş.Gör. Gürsan CİVELEK/ Gümüşhane Üniversitesi
Arş.Gör. Mahmut S. KÜÇÜK/ Gümüşhane Üniversitesi
Arş.Gör. H. Furkan MACAN/ Gümüşhane Üniversitesi
Arş.Gör. Esra AKTAŞ/ Gümüşhane Üniversitesi
Arş.Gör. Zeynep ŞİMŞEK BİNGÖL/ Gümüşhane Üniversitesi

		Kıyâmet Suresi 75/16-19 Ayetlerinin Filolojik ve Teolojik Değerlendirmesi
--	--	---

24.10.2024	Perşembe – Paralel Oturumlar 4	Oturum Bağlantısı: Tokat
17:00-19:00	Yazar	Bildiri
SOSYOLOJİ	Mehmet Ozan AHNAS	LGBTİ+'larda Din Algısı ve Dindarlık Biçimleri: Diyarbakır Örneği
	Harun GEÇER	Bir Kapı Ve Eşik Olarak Sanal Mekânda Dindarların Var Olma Sorunu
	Nedim ÖZ	Erdemli Toplumun Temel Dinamikleri-2
	Hatice DURAN OKUR	Algoritmik Kültür Tüketiminin Toplumsal Etkileri
	Sevilya MURAT	Gender Discrimination in Hiring in Uzbekistan
	Mehmet SU	İlahiyat Eğitimi Alan Suriyeli Öğrencilerin Sosyal Uyumu Üzerine Bir Araştırma
Oturum Başkanı: Celal YEŞİLÇAYIR		

25.10.2024	Cuma – Paralel Oturumlar 5	Oturum Bağlantısı: Gümüşhane
10:00-12:00	Yazar	Bildiri
İKTİSAT	Tuğçe KAYAGİL, Özcan ÖZKAN	Konumsal Algıların Belirleyicileri
	Özge VARLI, Bilal ÇELİK	Patolojik Narsisizm Bağlamında Lüks Tüketim: Teorik Bir Model Önerisi
Oturum Başkanı: Esra KARAPINAR KOCAĞ	Alırıza AÇ, Bahar DURMUŞ	Bayburt Üniversitesi Öğrencilerinin 2023 -2024 Akademik Yılı Harcamalarının Analizi ve Bayburt Ekonomisine Katkısı
	Gökçe SÜZGÜN IŞIK	Bursa'da Kadın'ın İş Gücüne Katılımı: 1945-1960
	Gökçe SÜZGÜN IŞIK	Varlık Vergisi Uygulaması: Bursa Örneği
	Onur ÇELİK	Crowding-out or -in? New Empirical Evidence for Türkiye Economy

25.10.2024	Cuma – Paralel Oturumlar 5	Oturum Bağlantısı: Bayburt
10:00-12:00	Yazar	Bildiri
PSİKOLOJİ	Yasin Samet KAZEL, Mustafa Doğan KARACOSKUN	Afet Durumunda Tanrı'yı Hatırlamak: Depremzede Üniversite Öğrencilerinin Tanrı Tasavvurları Üzerine Metaforik Bir Araştırma
	Yunus TÜKEN	DKAB Öğretmenlerinin Deprem Sonrası Karşılaştıkları Okula Uyum ve Sınıf

BURSA'DA KADIN'IN İŐ GÜCÜNE KATILIMI: 1945-1960

Gökçe SÜZGÜN İŐİK

Öğr.Gör.Dr., Bursa Teknik Üniv., gokce.suzgun@btu.edu.tr, Id: 0000-0002-4679-2862

Özet

Bu çalışmada, II. Dünya savaşı sonrasında, ülkede değişen siyasi konjonktürle birlikte, 1945- 1960 yıllarında ortaya çıkan koşulların, kentlerde sosyoekonomik yapıya etkileri, Bursa ve kadın istihdamı örneği ele alınarak irdelenmektedir. Araştırma sürecinde yerel tarih alanında, döneme ilişkin gri literatür, sosyal ve ekonomik, resmi ve istatistiki verilerden yararlanıldığı gibi bu yılları konu alan çok sayıda telif eser üzerinde çalışılmıştır. Böylece 1950 yılında çok partili döneme geçişle ortaya çıkan sürecin ekonomik dinamizmi Bursa sanayisinde kadın istihdamı açısından ortaya konularak, bu dönemdeki bütüncül ekonomik kalkınma tablosuna katkıda bulunmak hedeflenmiştir.

II. Dünya savaşının etkisiyle 1940'lı yıllar boyunca ülkede yaşanan koşullar, Cumhuriyet

Halk Partisi yönetimine karşı tepkileri artmıştır. Savaş sonrasına denk gelen süreçte, Türkiye'nin çok partili hayata geçişi Demokrat Parti'ye yoğun halk desteğiyle sağlanmıştır. Savaş yıllarında Cumhuriyet Halk Partisi'nin uyguladığı olağanüstü politikalar, toplum üzerinde dejeneratif etkiler yaratmış ve bu durum ülke genelinde olduğu gibi Bursa'nın sosyoekonomik yapısına da yansımıştır. Bu dejeneratif tablo Demokrat Parti'nin seçim propagandasına sıkça konu olmuş ve iktidarın el değiştirmesinde önemli bir etki yaratmıştır. Savaş ekonomisinin izlerini taşıyan süreçte ortaya çıkan Demokrat Parti zaferi, sadece Türk siyasetinin liberalizasyonu ve demokratikleşmesi alanında etkili olmamış, Türk insanının hayatında her alanda bir değişim ve gelişimi beraberinde getirmiştir. 1945-1960 yılları arasında meydana gelen ekonomik dinamizm de bu gelişim alanlarından birini oluşturmuştur.

Bursa, söz konusu dönemde Türkiye'nin önde gelen beş büyük kenti arasında yer alıyordu. Yıllar içerisinde Bursa'nın iktisadi açıdan gösterdiği büyük ölçekli gelişim nüfus artışı beraberinde getirmiş, söz konusu nüfus kent ekonomisinin çeşitli alanlarında istihdam olmuştur. 1960 yılı genel nüfus sayımında Bursa nüfusu 695 bini geçmiştir. Bu miktar Türkiye nüfusunun yaklaşık %2,5 oluşturuyordu. 1940 ve 1960 yılları arasında Bursa nüfusunun yaklaşık %67 oranında artış gösterdiği görülmektedir.

1945 yılı nüfus sayımında kentte toplam nüfus 491.899 iken bu rakamın 249.172 sini kadınlar oluşturuyordu. 1955' kent genelinde nüfus 598.898'e yükselmiş, kadın nüfusu ise 300.098'e ulaşmıştır. 1965 yılında ise Bursa nüfusu 756.664'e ulaşırken kadın nüfusu 376.358' olmuştur. Yukarıda sunulan veriler genel olarak değerlendirildiğinde kadın nüfusunun 1945 yılında kent nüfusunun yaklaşık olarak yarısını oluşturduğu görülürken 1965 yılına ulaşan süreçte bu oranın giderek daha da arttığı söylenebilmektedir. 1950 yılında Bursa genelinde faal iş gücü (15 yaş üzeri çalışan ve iş arayan kesim) toplamda 215 bin iken bu sayının yaklaşık %39'unu (83 bin) kadınlar oluşturmaktaydı. Fakat kent merkezinde faal iş gücü toplamda 38 bin iken bunların ancak %19'u (7 bin) kadınlardan oluşuyordu. 1960 yılına gelindiğinde ise Bursa genelinde faal iş gücü %55 oranında (332 bin) artmasına rağmen kadınların faal iş gücü içerisindeki oranı ancak %43 (126 bin) olabilmiştir. Yine kent merkezinde faal iş gücü %34 oranında (50 bin) artmasına rağmen kadınların faal iş gücü içerisindeki oranı 1950 yılına göre azalarak %11'e (5740) düşmüştür.

Buna göre ele alınan yıllar içerisinde il geneli ve şehir merkezinde takip edilebilen nüfus artmasına rağmen kent merkezindeki kadın faal iş gücü sayısı azaldığı, taşrada ise bu rakamın arttığı görülmektedir. Dolayısıyla kent merkezinde sanayi ve zanaat alanındaki, taşrada ise tarım alanındaki iş kollarının bulunduğu dikkate alındığında bu tablo kadının tarım alanında daha fazla iş gücüne katılım sağladığı biçiminde yorum yapabilmeyi imkanı kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bursa, 1945 – 1960, Kadın, İstihdam.

WOMEN'S PARTICIPATION IN THE LABOR FORCE IN BURSA: 1945-1960

Abstract

In this study, the effects of the conditions that emerged between 1945 and 1960, together with the changing political conjuncture in the country after World War II, on the socioeconomic structure in the cities are examined by taking the example of Bursa and women's employment. In the research process, gray literature, social and economic, official and statistical data related to the period were used in the field of local history, and many copyrighted works on these years were studied.

According to the 1945 census in Bursa, the total population in the city was 491,899, while 249,172 of this number were women. In 1955, the population in the city increased to 598,898, and the female population reached 300,098. In 1965, the population of Bursa reached 756,664, while the female population was 376,358. When the data presented above is evaluated in general, it can be said that the female population constituted approximately half of the city population in 1945, while this rate gradually increased in the process reaching 1965.

In 1950, while the total active labor force (those over the age of 15 working and looking for work) in Bursa was 215 thousand, approximately 39% (83 thousand) of this number were women. However, while the total active labor force in the city center was 38 thousand, only 19% (7 thousand) of these were women. In 1960, although the active labor force in Bursa increased by 55% (332 thousand), the rate of women in the active labor force was only 43% (126 thousand). Again, although the active labor force in the city center increased by 34% (50 thousand), the rate of women in the active labor force decreased compared to 1950 and fell to 11% (5740).

Accordingly, despite the population increase that can be followed in the province and city center during the years considered, it is seen that the number of female active labor force in the city center has decreased, while this figure has increased in the countryside. Therefore, when it is taken into account that there are industrial and craft sectors in the city center and agricultural sectors in the countryside, this picture makes it possible to comment that women participate in the workforce more in the agricultural sector.

Key Words: Bursa, 1945 – 1960, Women, Employment.